

Samarbeidsavtale mellom Helse- og omsorgsdepartementet og KS om digital samhandling og helseteknologi i helse- og omsorgstjenestene i kommunene

1 Bakgrunn

Avtalen er forankret i konsultasjonsordningen mellom regjeringen og kommunesektoren, representert ved KS. Avtalen skal støtte opp under de overordnede målene for helse- og omsorgstjenesten som beskrevet i Meld. St. 9 (2023-2024) *Nasjonal helse- og samhandlingsplan – Vår felles helsetjeneste* og ny digitaliseringsstrategi (når den foreligger). Avtalen skal videre bidra til gjennomføring av regjeringens satsing på digital samhandling og støtte opp under helseteknologiordningen.

Avtalen bygger på prinsippene for samordning av digitaliseringsarbeidet fra *Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor (2019-2025)* (digitaliseringsstrategien) der det legges vekt på at kommunal sektor skal sikres reell innflytelse i det nasjonale digitaliseringsarbeidet uten at dette rokker ved de grunnleggende prinsippene for styring og oppgavefordeling i offentlig forvaltning. Det vises også til punkt 3.4 Samordning med kommunesektoren i Digitaliseringsrundskrivet¹ fra 2023 fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

KS Landsting behandlet 12.02.20 en egen sak om KS' rolle innen digitaliseringsområdet. Der ble det blant annet vedtatt at KS skal legge til rette for samordning og samstyring av digitaliseringsarbeidet i kommunal sektor, representere sektoren og dens interesser overfor stat og andre nasjonale aktører, og være den som peker ut representanter for kommunal sektor i nasjonalt arbeid. KS skal videre være en pådriver for digital kompetanse, utvikling og utbredelse av sammenhengende tjenester og felles kommunale løsninger. Vedtektene i KS ble samtidig endret slik at medlemskapet «omfatter arbeid med nasjonale løsninger for digitalisering».

KS forvalter kommunal sektors ambisjoner for digitalisering i helse- og omsorgssektoren i samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, og en tilhørende portefølje underlagt felles prioritering, rekkefølge og forutsetninger for gevinstrealisering.

2 Formålet med avtalen

Avtalen gjelder samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet og KS om digital samhandling og helseteknologi i helse- og omsorgstjenestene i kommunene². Digitalisering av helse- og omsorgstjenesten er et felles mål for kommunesektoren og staten. Hovedansvaret for digitalisering ligger hos virksomhetene som har ansvaret for å yte helsehjelp. Det innebærer også å anskaffe og innføre egne journal- og fagsystemer, samt endre tilhørende arbeidsprosesser. Staten tar et særskilt ansvar for tiltak som bidrar til digital samhandling i helse- og omsorgstjenesten og som skaper helhet og sammenheng for innbyggere, pasienter og helsepersonell. Skal vi innfri ambisjonene innen

¹ Digitaliseringsrundskrivet er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger om digitalisering i offentlig sektor overfor statens aktører. [Digitaliseringsrundskrivet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/digitaliseringsrundskrivet)

² For nærmere informasjon om digital samhandling og helseteknologi, vises det til satsingen på digital samhandling og helseteknologiordningen.

HELSE- OG
OMSORGSDEPARTEMENTET

19.3.2024

området er det nødvendig med gode modeller for samarbeid som sikrer aktørene i sektoren, inklusiv kommunal sektor, innflytelse på utviklingen av nasjonale digitale samhandlingsløsninger. Dette inkluderer også videreføring av arbeidet med å legge til rette for trygg innføring av kunstig intelligens i helse- og omsorgstjenesten.

Målet for samarbeidsavtalen er å legge til rette for innføring av digital samhandling og helseteknologi. Digitalisering og bruk teknologi og felleskomponenter er en forutsetning for å skape vår felles helse- og omsorgstjeneste og gjøre tjenesten bærekraftig for fremtiden. Det innebærer at bruk av digitale løsninger vil være en del av tjenestetilbudet i helse- og omsorgstjenesten.

3 Felles innsats for å støtte innføring i kommunene

Innføring av nasjonale digitale samhandlingsløsninger skal gi gevinster i form av bedre kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgstjenesten, samt bedret ressursbruk. Innføring av digitale samhandlingsløsninger vil kreve tilpasninger i kommunenes IKT-systemer, organisatoriske endringer og etablering av nødvendig infrastruktur og sikkerhetsløsninger. Skal vi lykkes er det viktig at de nasjonale løsningene tilpasses kommunenes og de andre aktørenes behov og at innføringsaktivitetene prioriteres og koordineres i fellesskap. Planer for de nasjonale e-helseløsningene skal gi forutsigbarhet for kommunesektorens aktiviteter og planer. Samarbeidet skal sees i sammenheng med stortingsmeldingen *Nasjonal helse- og samhandlingsplan* (når denne er behandlet av Stortinget), helseteknologiordningen og ny nasjonal digitaliseringsstrategi (når den foreligger).

KS vil:

- ivareta og videreutvikle samordnings- og samstyringsstrukturen for digitalisering og smart bruk av teknologi i kommunal sektor i samarbeid med regionale digitaliseringsnettverk
- representere sektoren og dens interesser overfor staten og andre nasjonale aktører, og oppnevne sektorens representanter til råd, utvalg og nasjonale prosjekter innen digitalisering
- være en pådriver for digital kompetanse, utvikling og utbredelse av sammenhengende tjenester og felles kommunale løsninger og komponenter i tett samarbeid med ressurser hos medlemmene og regionale digitaliseringsnettverk, samt støtte opp om prosjekter som er strategisk viktige for kommunene
- i samspill med medlemmene være en pådriver for utvikling av digitaliseringsvennlig regelverk og premissgiver for utvikling av felles standarder og virksomhetsarkitektur for kommunal sektor
- samordne felles satsinger i kommunal sektor, inklusive felles journalløft og velferdsteknologiområdet
- i samarbeid med medlemmer og i tråd med samstyringsstrukturen for digitalisering utarbeide felles veikart, ambisjoner, planer og prioriteringer for utvikling, innføring og utbredelse av nasjonale e-helseløsninger og andre digitale samhandlingsløsninger i kommunal sektor. Dette skal gjøres i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet og andre statlige aktører.

I tillegg skal KS ha en ambisjon om å:

- bidra med forankring, formidling og kommunikasjon av helse- og omsorgssektorens felles prioriterte områder innen digitalisering

HELSE- OG
OMSORGSDEPARTEMENTET

19.3.2024

- samarbeide med Helse- og omsorgsdepartementet og andre statlige etater om prioriterte og aktuelle kommunikasjonssaker
- etablere og forvalte felles modell for innføringsnettverk og innføringsmodeller i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Som del av dette skal det beskrives hvordan et slikt nettverk kan støtte opp under helseteknologiordningen, i samarbeid med statlige aktører. Modellen skal danne grunnlaget for innføring av nasjonale e-helseløsninger i tråd med kommunal sektors behov, og beskrive forutsetninger for bruk, gevinstrealisering og økonomisk bærekraft i kommuner og fylkeskommuner
- understøtte nasjonale tiltak og bidra inn i arbeidet med kunnskapsoppsummeringer og følgeforskning innen digitalisering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
- bidra med metodikk og modeller for gevinstrealisering, digital transformasjon og kompetanseheving i kommunale helse- og omsorgstjenester
- samarbeide med staten og næringslivet om utvikling av felles modeller, metodikk og plattformer for sertifisering, normeringsarbeid og standarder for leverandørmarkedet innen journal- og velferdsteknologiområdet.

Helse- og omsorgsdepartementet vil:

- følge opp prioriteringene i stortingsmeldingen *Nasjonal helse- og samhandlingsplan*
- bidra til at nasjonale e-helseløsninger understøtter kommunenes og fylkeskommunenes behov og legger til rette for realisering av gevinster og spart tid for helsepersonell
- tydeliggjøre aktørenes ansvar og oppgaver i mandatene for de ulike samhandlingsområdene i satsingen på digital samhandling
- sikre nasjonal koordinering slik at vi bruker de samlede ressursene på en god måte og bidra til å ivareta kommunenes behov og prioriteringer i videreutvikling av nasjonale e-helseløsninger
- støtte det lokale ansvaret for å anskaffe og innføre journalløsninger, velferdsteknologi og digitale samhandlingsløsninger gjennom en tilskuddsordning i helseteknologiordningen
- bidra med tilskudd til KS' nettverk for innføring i tjenestene gjennom helseteknologiordningen og for å støtte KS' arbeid med digitalisering i helse- og omsorgssektoren
- legge til rette for bruk av prioriterte standarder i samarbeid med aktørene i sektoren, etablere tydelige og forutsigbare myndighetskrav og bidra til etterlevelse av disse
- bidra til at utprøving og innføring av nasjonale digitale samhandlingsløsninger koordineres gjennom nasjonal e-helseportefølje og nasjonal rådsmodell for e-helse
- sørge for utvikling, innføring og videreutvikling av digitale samhandlingsløsninger i samarbeid med KS og andre aktører
- sørge for at vekst i kostnader til forvaltning og drift som er en konsekvens av investeringsbeslutninger og tiltak i nasjonal e-helseportefølje, synliggjøres og behandles i den nasjonale rådmodellen for e-helse
- sørge for at prinsipper for fordeling av kostnader drøftes i nasjonal rådsmodell og at kostnader til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger behandles i teknisk beregningsutvalg
- sørge for at fordeling av kostnadsveksten og årlige endringer i kostnader for kommunal sektor drøftes i konsultasjonsordningen med KS.

HELSE- OG
OMSORGSDEPARTEMENTET

19.3.2024

- sørge for at plikt til bruk ikke fastsettes før en vesentlig andel av kommunene har tilgjengeliggjort eller tatt i bruk den enkelte løsningen.

4 Forankring og oppfølging

KS og HOD gjør avtalen kjent for kommunene og andre aktører gjennom etablerte fora og samarbeidsarenaer.

Oppfølging av avtalen vil være tema på det bilaterale konsultasjonsmøtet.

Avtalen gjelder til 31.12.2027 eller til én av partene ønsker å si den opp.

5 Underskrifter

Oslo, 19.3.2024

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Styreleder KS Gunn Marit Helgesen